

Šifra kandidata:
A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK
TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

ZGODOVINA TÖRTÉNELEM

==== Izpitna pola 1 ====

1. feladatlap

Obča zgodovina / Egyetemes történelem

Sreda, 9. junij 2021 / 90 minut
2021. június 9., szerda / 90 perc

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese naliveo pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

*Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával.
A feladatlap egy Színes mellékletet is tartalmaz.*

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

*Ta pola ima 20 strani (1–20), od tega 2 prazni. Barvna priloga ima 4 strani (21–24).
A feladatlap 20 oldalas (1–20), ebből 2 üres. A Színes melléklet terjedelme 4 oldal (21–24).*

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe!

A feladatlap 25 feladatot tartalmaz. Összesen 60 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait tollal vagy golyóstollal írja a feladatlap erre kijelölt helyére, **a kereten belülre!** Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

M 2 1 1 5 1 1 5 1 M 0 3

Prazna stran

Üres oldal

OBRNITE LIST.
LAPOZZON!

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

Od nacionalnih gibanj do prve svetovne vojne A nemzeti mozgalmaktól az első világháborúig

1. Ob koncu 18. in v začetku 19. stoletja se je začel proces, ki naj bi presegel staro stanovsko delitev ter politično in kulturno poenotil celotno prebivalstvo. Pri reševanju si pomagajte s sliko 6 v barvni prilogi.

A 18. század végén, valamint a 19. század elején kezdetét vette az a folyamat, amely felülmúlta a régi rendi felosztást, és az összlakosságot politikailag és kulturálisan egyesítette. A megoldáskeresésben segítsen a Színes melléklet 6. sz. képe.

V teh državah so notranji procesi sprememb pripeljali do naroda kot skupnosti politično osveščenih državljanov, ki so ne glede na njihov družbeni in ekonomski položaj, etnični izvor in veroizpoved pred zakonom enaki. /.../ Narod in država sta sinonima, tako združeno telo so omogočili enotni jezik, enotni pravni in administrativni sistem, centralna oblast in skupni politični cilji.

(Vir: Alter, P., Kaj je nacionalizem, v: Rizman, R., 1991: Študije o etnonacionalizmu, str. 230. Knjižnica revolucionarne teorije. Ljubljana)

Obkrožite črke pred tremi pravilnimi trditvami.

Karikázza be a három helyes állítás előtti betűjelet!

- A V Franciji je proces oblikovanja enotnega naroda sprožila revolucija leta 1789.
Franciaországban az egységes nemzet kialakításának folyamatát az 1789-es forradalom indította el.
- B V Švici so načelo enotnosti naroda in države ustvarjali na temelju enotnega jezika.
Svájcban az egységes nemzeti és állami elvet az egységes nyelv alapján alkották meg.
- C Proces poenotenja naroda in države je najhitreje potekal v vzhodni Evropi.
A nemzeti és állami egység folyamata leggyorsabban Kelet-Európában zajlott.
- D Boj za neodvisnost Belgijcev, ki so se hoteli ločiti od Nizozemcev, se je začel leta 1830.
A belgák függetlenségi harca, akik el akartak szakadni a hollandoktól, 1830-ban kezdődött el.
- E Italija je bila zaradi skupnega jezika politično in kulturno homogena že v začetku 19. stoletja.
Olaszország a közös nyelv miatt már a 19. század elején politikailag és kulturálisan homogén volt.
- F Proces kulturne homogenizacije je sprožal uporništvo manjših narodov v večnarodnih državah.
A kulturális egységesítés folyamata kiváltotta a kisebb nemzetek ellelnállását a többnemzetiségű államokban.

(3 točke/pont)

2. Na dunajskem kongresu leta 1815 je bila ustanovljena Nemška zveza.

Az 1815-ös bécsi kongresszuson megalakult a Német Szövetség.

Na zemljevidu srednje Evrope, ki je nastal na kongresu, se je pojavila Nemška zveza; tej je predsedoval avstrijski cesar, podpredsednik pa je postal pruski kralj. Obsegala je 39 držav in mnoge izmed njih niso imele nič skupnega z Nemčijo (hannovrski kralj, na primer, ni bil nihče drug kot angleški kralj). Marsikatera ni bila naklonjena bodoči združitvi Nemčije.

(Vir: Iannaccone, A., 1998: Devetnajsto stoletje: Začetek dvajsetega stoletja, str. 18. Mladinska knjiga. Ljubljana)

- 2.1. Zakaj liberalno nemško meščanstvo ni bilo zadovoljno z Nemško zvezo?
Miért volt elégedetlen a német liberális polgárság a Német Szövetséggel?
- 2.2. Katera država je prevzela pobudo pri združevanju v enotno Nemčijo?
Melyik állam vette át a kezdeményezést az egységes Németország egyesülésénél?
- 2.3. Kaj je omejevalo gospodarsko sodelovanje znotraj Nemške zveze?
Mi korlátozta a gazdasági együttműködést a Német Szövetségben belül?

(3 točke/pont)

3. Brez lastne države, pod vladavino vladarjev drugih narodov, so bili tudi nekateri evropski narodi, ki so se ponašali z bogato zgodovino, npr. Grki in Poljaki. Njihov boj za neodvisnost je v 19. stoletju sprožil različne odzive doma in v Evropi. Pri reševanju si pomagajte z besedilom in s sliko 6 v barvni prilogi.

Egyes európai gazdag történelmi múlttal büszkélkedő nemzetnek, mint pl. a görögök és a lengyelek, nem volt állama, és más nemzetek uralkodóinak fennhatósága alatt voltak. Az ő függetlenségi harcuk a 19. században eltérő reakciókat váltott ki otthon és Európában. A megoldáskeresésben segítsen a szöveg és a Színes melléklet 6. sz. képe.

V dobršem delu razprav 19. stoletja o nacionalnosti je bila navada, da se narodi delijo na »zgodovinske« in »nezgodovinske«. /.../ V stvarnosti pa je bil pojem zgodovinskosti povsem subjektiven, da ne rečemo za lase privlečen. /.../ Pokazalo se je, da odločilni dejavniki niso ne velikost ne gospodarska moč ne trdnost zgodovinskih argumentov, temveč politične okoliščine. /.../ Samo politika je odločila, da lahko Grkom, Belgijcem, Romunom in Norvežanom uspe, Ircem, Čehom ali Poljakom pa za zdaj še ne. Sprva je še največ obetov za spremembe ponujal propadajoči osmanski imperij. Narodnosti v ruskem ali habsburškem cesarstvu pa so prišle v ospredje šele ob prelomu stoletja.

(Vir: Davies, N., 2013: Zgodovina Evrope, str. 798. Modrijan. Ljubljana)

Naloga se nadaljuje na naslednji strani. / A feladat a következő oldalon folytatódik.

Obkrožite črko pred izbranim narodom.

Karikázza be a kiválasztott nemzet előtti betűjelet!

A GRKI / GÖRÖGÖK

B POLJAKI / LENGYELEK

V obliki krajšega razmišljanja navedite, pod vladavino katerih držav je živel ta narod v začetku 19. stoletja, ali so ga šteli k »zgodovinskim« ali »nezgodovinskim« narodom, zakaj so bili pripadniki naroda nezadovoljni z nadoblastjo tuje države, opišite njihov boj za neodvisnost in pojasnite, kako so se na ta boj odzvali v evropskih državah.

Rövid elméletben mutassa be: melyik államok fennhatósága alatt élt e nemzet a 19. század kezdetén, a »történelmi«, ill. a »nem történelmi« nemzetek közé sorolták-e őket, miért voltak a nemzethez tartozók elégedetlenek az idegen ország fennhatóságával, írja le függetlenségi harcukat, és magyarázza meg, hogyan reagáltak erre a harcra az európai államokban.

(5 točk/pont)

4. Leta 1848 so po številnih evropskih državah izbruhnile revolucije. Pri reševanju si pomagajte s sliko 7 v barvni prilogi.

1848-ban számos európai országban kitört a forradalom. A megoldáskeresésben segítsen a Színes melléklet 7. sz. képe.

- 4.1. V kateri državi je uspeh revolucije odseval v zamenjavi kralja z izvoljenim predsednikom?
Melyik országban tükröződött a forradalom sikere abban, hogy a királyt lecserélve elnököt választottak?

- 4.2. Kakšen cilj so imeli uporniki v severnih delih Apeninskega polotoka?
Milyen célkitűzésük volt a felkelőknek az Appennini-félsziget északi részein?

(2 točki/pont)

5. Eno osrednjih žarišč revolucije v nemškem prostoru je bil Frankfurt, kjer je po volitvah v Nemški zvezi zasedal nemški parlament.

Frankfurt képezte a német térség egyik fő forradalmi gócpontját, ahol a Német Szövetségben zajló választásokat követően a német parlament is ülésezett.

Obkrožite črko pred pravilno trditvijo.

Karikázza be a helyes állítás előtti betűjelet!

- A Pruski kralj je podpiral sklepe frankfurtskega parlamenta.
A porosz király alátámasztotta a frankfurti parlament határozatait.
- B Avstrijski cesar je podpiral vstop avstrijskega dela Nemške zveze v združeno Nemčijo.
Az osztrák császár támogatta a Német Szövetség osztrák részének az egységes Németországhoz való csatlakozását.
- C Frankfurtski parlament je za nemškega cesarja izvolil pruskega kralja.
A frankfurti parlament a porosz királyt választotta német császárrá.

(1 točka/pont)

6. Slovanski narodi so se na sklic frankfurtskega nemškega parlamenta odzvali s sklicem slovanskega kongresa v Pragi junija 1848.

A szláv nemzetek a frankfurti német parlament összehívására a szláv kongresszus összehívásával válaszoltak 1848 júniusában Prágában.

V pozivu avstrijskim Slovanom, naj se udeležijo slovanskega kongresa v Pragi (od Slovencev ga je podpisal Fran Miklošič), so organizatorji zapisali:

»Narodi Evrope se sporazumevajo in združujejo. Nemci so za svojo združitev sklicali parlament v Frankfurtu, ki obstoji zato, da mu avstrijska država od svoje suverenosti odstopi toliko, kot je potrebno za nemško enotnost, in da se cesarstvo z vsemi svojimi neogrskimi deželami priključi Nemčiji. Takšen korak ne bi uničil le enotnosti Avstrije, ampak tudi prejšnjo zvezo in samostojnost slovanskih ljudstev, katerih nacionalnost pride s tem v nevarnost.«

(Vir: Cvirn, J., Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 67. DZS. Ljubljana)

S pomočjo besedila pojasnite, zakaj so predstavniki slovanskih narodov nasprotovali rešitvi nemškega vprašanja na način, kakršnega je želel frankfurtski parlament.

A szöveg segítségével magyarázza meg, miért elleneztek a szláv nemzetek képviselői a frankfurti parlament által javasolt német kérdés megoldást!

(1 točka/pont)

7. Ob koncu 19. stoletja so si evropske države ustvarile velike imperije in v svoje kolonije spremenile še obsežna območja Afrike in Azije.

A 19. század végén az európai államok nagy birodalmakat hoztak létre, és Afrika, valamint Ázsia széles területeit saját gyarmatukká alakították át.

S pomočjo slike 8 v barvni prilogi povežite kolonialne sile in njihove največje kolonije tako, da na črto v levem stolpcu vpišete ustrezno črko iz desnega stolpca.

Párosítsa a gyarmati hatalmakat a legnagyobb gyarmatukkal úgy, hogy a jobb oldali oszlop megfelelő betűjelét a bal oldali oszlop vonalára írja! A megoldáskeresésben segítsen a Színes melléklet 8. sz. képe.

_____ Kongo / Kongó	A Nemčija / Németország
_____ Kanada / Kanada	B Italija / Olaszország
_____ Zahodna Afrika / Nyugat-Afrika	C Nizozemska / Hollandia
_____ Indonezija / Indonézia	D Belgija / Belgium
_____ Libija / Líbia	E Francija / Franciaország
_____ Namibija / Namíbia	F Velika Britanija / Nagy-Britannia

(3 točke/pont)

8. Najmočnejša svetovna sila z največjim kolonialnim imperijem je bila Velika Britanija. Svojo vlogo je ohranjala z obvladovanjem nekaterih ključnih pomorskih točk in močno mornarico. Pri reševanju si pomagajte s sliko 8 v barvni prilogi.

Nagy-Britannia volt a legerősebb és a legtöbb gyarmati birodalommal rendelkező világhatalom. Szerepét az egyes kulcsfontosságú tengerészeti pontok dominálásával és az erős haditengerészettel tartotta fenn. A megoldáskeresésben segítsen a Színes melléklet 8. sz. képe.

Britanija je vzdrževala največji imperij z najmanj vojaške sile. Še dalje se je močno opirala na domače poglavarje in lokalne vojaške enote. V Delhiju, ki je vladal 400-milijonskemu prebivalstvu Indije, je bilo manj britanskih uradnikov kakor avstrijskih uradnikov v Pragi. Vsa večja ozemlja, ki so jih poselili britanski priseljenci, so dobila status samoupravnih dominionov.

(Vir: Davies, N., 2013: Zgodovina Evrope, str. 798. Modrijan. Ljubljana)

- 8.1. Navedite tri strateško pomembne kolonije, ki so Veliki Britaniji omogočale nadzor nad pomorsko trgovino.

Nevezzen meg három stratégiailag fontos gyarmatot, amelyek Nagy-Britanniának lehetővé tették a tengeri kereskedelem ellenőrzését!

- 8.2. Navedite ozemlja, ki so dobila status dominiona do 1. svetovne vojne.

Nevezze meg azon területeket, amelyek az első világháborúig a domínium státusát kapták meg!

- 8.3. Zakaj so nekatera ozemlja dobila status dominiona?

Miért kapták meg az egyes területek a domínium státust?

(3 točke/pont)

9. Na karikaturi na sliki 1 je prikazan Cecil Rhodes, ki je veljal za brezobzirnega politika. Svoje delovanje je posvetil utrjevanju britanske moči v Afriki.

Az 1. sz. kép karikatúráján Cecil Rhodes látható, akit gátlástalan politikusnak tartottak. Tevékenységét a brit erő megerősítésének szentelte Afrikában.

- 9.1. Katero težnjo britanske imperialne politike nakazuje slika 1?

A brit birodalmi politika mely irányát mutatja az 1. sz. kép?

- 9.2. Opišite, kakšne ekonomske koristi je imela Velika Britanija od kolonij.

Mutassa be, milyen gazdasági hasznot húzott Nagy-Britannia a gyarmatokból!

Slika 1 / 1. sz. kép

(Vir: https://de.wikipedia.org/wiki/The_Rhodes_Colossus#/media/Datei:Punch_Rhodes_Colossus.png. Pridobljeno: 10. 10. 2019.)

- 9.3. Na podlagi katerih idej so imperialisti utemeljevali svoj odnos do domorodnega prebivalstva?
Milyen eszmék alapján igazolták az imperialisták viszonyukat a őslakosság iránt?

(3 točke/pont)

10. Rusija je zaradi avtokratskih carjev med velesilami najbolj zaostajala pri modernizaciji države. To se je pokazalo v zunanje političnih neuspehih in izbruhu revolucije leta 1905.

Az autokrata cárok miatt Oroszország a nagyhatalmak közt a legjobban az ország modernizálását illetően maradt le. Ez a külpolitikai sikertelenségekben, valamint az 1905-ben kitört forradalomban tükröződött.

- 10.1. Kateri zunanje politični dogodek je spodbudil izbruh revolucije?

Melyik külpolitikai esemény váltotta ki a forradalom kitörését?

- 10.2. Katere politične spremembe je doživela Rusija po revoluciji?

Milyen politikai változásokon ment keresztül Oroszország a forradalom után?

(2 točki/pont)

11. Eno največjih kriznih žarišč v desetletjih pred 1. svetovno vojno je bil Balkan.

A Balkán képezte az I. világháború előtti évtizedek egyik legnagyobb gócpontját.

Povežite v pravilne pare tajne organizacije južnoslovanskih narodov in njihovo dejavnost tako, da na črto v levem stolpcu vpišete ustrezno črko iz desnega stolpca.

Párosítsa a délszláv népek titkos szervezeteit tevékenységeikkel úgy, hogy a jobb oldali oszlop megfelelő betűjelét a bal oldali oszlop vonalára írja!

_____ atentat na prestolonaslednika Franca Ferdinanda
<i>Merénylet Ferenc Ferdinánd trónörökös ellen</i>	A preporodovci / <i>a preporodiak</i>
_____ atentat na kralja Aleksandra Obrenovića
<i>Merénylet I. Sándor Obrenović király ellen</i>	B Mlada Bosna / <i>Ifjú Bosznia</i>
_____ ilindenska vstaja
<i>az ilindeni felkelés</i>	C Črna roka / <i>Fekete Kéz</i>
_____ delovali v slovenskem delu Avstro-Ogrske
<i>Az Osztrák–Magyar Monarchia szlovén részén tevékenykedtek</i>	D VMRO / <i>VMRO</i>

(2 točki/pont)

12. Devetnajsto stoletje je na temelju industrijske revolucije prineslo zelo hiter gospodarski razvoj. Industrializaciji je sledila modernizacija prenosa informacij.

Az ipari forradalom következtében a 19. század nagy gazdasági fejlődésnek nézhetett elébe. Az iparosítást az információközvetítés korszerűsítése követte.

V času, ko je bilo za telegrafski prenos novic iz New Yorka do Tokia potrebnih le nekaj minut ali ur, je bilo še toliko bolj nenavadno, da New York Herald z vsemi svojimi kapacitetami ni mogel dobiti pisma Davida Livingstona iz osrednje Afrike v manj kot osmih ali devetih mesecih (1871–72); to je še toliko bolj presenetljivo, ker je lahko The Times v Londonu isto pismo ponatisnil že dan potem, ko je bilo objavljeno v New Yorku.

(Vir: Hobsbawm, E., 2011: Čas kapitala 1848–1875, str. 69. Sophia. Ljubljana.)

- 12.1. Iznajdba katere naprave je povzročila revolucijo pri prenosu informacij?

Melyik készítmény feltalálása váltotta ki az információközvetítés forradalmasítását?

- 12.2. Kakšne vplive je imela modernizacija na informiranje prebivalstva?

Milyen hatással volt a korszerűsítés a lakosság tájékoztatását illetően?

(2 točki/pont)

13. Industrializacija je sprožila spremembe v vsakdanjiku prebivalstva in njegovem delovnem položaju.

Az iparosítás változásokat hozott a lakosság mindennapjaiba és munkaviszonyaiba.

S pomočjo slike 9 v barvni prilogi navedite demografske posledice industrializacije.

Nevezze meg az iparosítás demográfiai következményeit! A megoldáskeresésben segítsen a Színes melléklet 9. sz. képe.

(1 točka/pont)

Razvoj demokracije / A demokrácia fejlődése

14. Pred in med prvo svetovno vojno so velesile oblikovale sistem vojaških zavezništev. Pri reševanju si pomagajte s sliko 10 v barvni prilogi.

A nagyhatalmak az első világháború előtt és alatt katonai szövetségeket alakítottak. A megoldáskeresésben segítsen a Színes melléklet 10. sz. képe.

Slika 2 / 2. sz. kép

(Vir: [https://en.wikipedia.org/wiki/\(...\)/#/media/File:Bundesarchiv_Bild_136B0560,_Frankreich,_Kavalleristen_im_Sch%C3%BCtzengraben.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/(...)/#/media/File:Bundesarchiv_Bild_136B0560,_Frankreich,_Kavalleristen_im_Sch%C3%BCtzengraben.jpg). Pridobljeno: 4. 12. 2019.)

Obkrožite črko pred izbranim zavezništvom.

Karikázza be a kiválasztott szövetséget!

A ANTANTNE SILE / ANTANT HATALMAK B CENTRALNE SILE / KÖZPONTI HATALMAK

- 14.1. Naštejte štiri evropske države, ki so bile članice zavezništva leta 1915.

Soroljon fel négy európai államot, amelyek 1915-ben a szövetség tagjai voltak!

- 14.2. Kako se je zavezništvo odzvalo na sarajevski atentat oz. na dogodke, ki so mu sledili?

Hogyan reagált a szövetség a szarajevói merényletre, ill. az azt követő eseményekre?

- 14.3. Kateri način vojskovanja je prevladal na evropskih bojiščih?

Melyik harcmód érvényesült az európai harctereken?

- 14.4. Pojasnite, kaj je za zavezništvo pomenil vstop ZDA v vojno.

Magyarázza meg, mit jelentett a szövetségnek az USA hadbaszállása!

(4 točke/pont)

15. Januarja 1919 se je začela pariška mirovna konferenca.

1919 januárjában megkezdődött a párizsi békekonferencia.

Povežite države in kraje, kjer so bile sklenjene mirovne pogodbe s temi državami, tako da na črto v levem stolpcu vpišete ustrezno črko iz desnega stolpca.

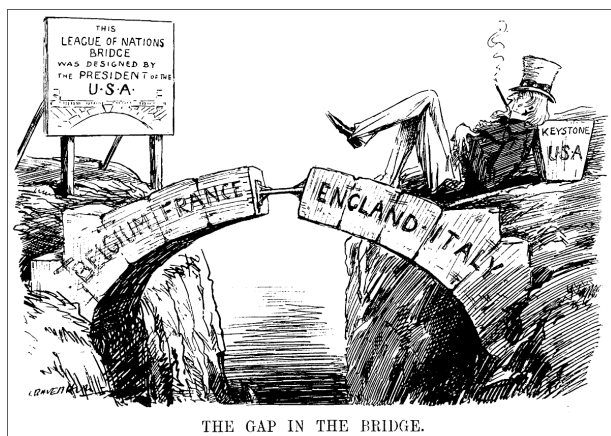
Párosítsa az államokat és helyeket, ahol ezekkel az államokkal aláírták a békeszerződést úgy, hogy a jobb oldali oszlop betűjelét a bal oldali oszlop vonalára írja!

_____ Sevres	A Avstrija / Ausztria
_____ Saint Germain	B Nemčija / Németország
_____ Trianon	C Madžarska / Magyarország
_____ Versailles	D Turčija / Törökország

(2 točki/pont)

16. Eden glavnih sklepov pariške mirovne konference je bil ustanovitev Društva narodov.

A párizsi békekonferencia egyik fő határozata a Népszövetség megalapítása volt.

Slika 3 / 3. sz. kép

(Vir: Gabrič, A., Režek, M., 2011: Zgodovina 4, str. 21. DZS. Ljubljana)

16.1. S kakšnim namenom je bila ustanovljena ta organizacija?

Milyen céllal hozták létre e szervezetet?

16.2. Zakaj se ZDA niso pridružile Društvu narodov?

Az USA miért nem csatlakozott a Népszövetséghez?

- 16.3. Pojasnite razloge, zaradi katerih Društvo narodov ni moglo uspešno opravljati svojega poslanstva.

Magyarázza meg az okokat, amelyek miatt a Népszövetség nem tudta sikeresen megvalósítani a küldetését!

(3 točke/pont)

17. Vojaški porazi Rusije v prvi svetovni vojni so poglobili odpor do carske oblasti, politično in gospodarsko razsulo pa sta državo pripeljala na rob propada.

Oroszország katonai kudarcai az első világháborúban súlyosbították a cári hatalom elleni ellenállást, a politikai és gazdasági összeroppanás pedig az országot az összeomlás szélére sodorta.

V poznem februarju se je arktična zima, ki je prispevala k polomu preskrbe z živili, nenadoma spremenila v prezgodnjo pomlad. Na tisoče stavkajočih in demonstrantov se je zgrnilo na ulice Petrograda, zahtevali so mir, kruh, zemljo in svobodo. /.../ Duma si je držnila imenovati začasno vlado brez carja, predstavniki raznih socialističnih frakcij pa so ustanovili »petrograjski sovjet delavskih in vojaških odposlancev«.

(Vir: Davies, N., 2013: Zgodovina Evrope, str. 859. Modrijan. Ljubljana)

- 17.1. Kateri dogodek opisuje besedilo?

Melyik eseményt írja le a szöveg?

- 17.2. Pojasnite, zaradi katerih razlogov začasni vladi ni uspelo pomiriti ljudskega nezadovoljstva.

Magyarázza meg, az ideiglenes kormány mely intézkedései miatt nem sikerült megnyugtatni az elégedetlen lakosságot!

(2 točki/pont)

18. Po prvi svetovni vojni so se revolucionarna gibanja širila tudi v drugih evropskih državah.

Az első világháború után a forradalmi mozgalmak más országokban is elterjedtek.

Obkrožite črke pred tremi pravilnimi trditvami.

Karikázza be a három helyes állítás előtti betűjelet!

- A Ruski boljševiki so pričakovali svetovno revolucijo.
Az orosz bolsevikok világraszóló forradalmat vártak.
- B Socialistične stranke so zagovarjale izvajanje socialnih reform po demokratični poti.
A szocialista pártok a demokratikus úton megvalósítható szociális reformok mellett foglaltak állást.
- C Komunisti so menili, da kapitalizma ni mogoče reformirati, a so kljub temu zavračali revolucijo.
A kommunisták azon véleményen voltak, hogy a kapitalizmust nem lehet megreformálni, de annak ellenére elutasították a forradalmat.
- D Marca 1919 so komunisti na Madžarskem razglasili sovjetsko republiko.
1919 márciusában Magyarországon kikiáltották a Tanácsköztársaságot.
- E Socialisti so se leta 1919 povezali v Kominternu s sedežem v Moskvi.
A szocialisták 1919-ben Kominternbe tömörültek, székhelyük Moszka volt.
- F Socializem je družbena ureditev, v kateri ni več družbenih razredov.
A szocializmus egy társadalmi berendezés, amelyben nincsenek többé társadalmi osztályok.

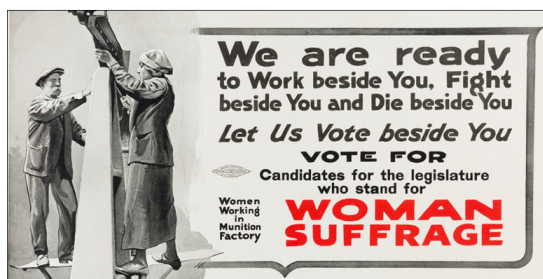
(3 točke/pont)

19. Prva svetovna vojna je spremenila tradicionalno vlogo žensk v družbi.

Az első világháború megváltoztatta a nők hagyományos szerepét a társadalomban.

Navedite spremembe v prid večji enakopravnosti žensk, ki jih je prinesla prva svetovna vojna.

Sorolja fel az első világháborúban történt változásokat a nők nagyobb egyenjogúságának érdekében!

Slika 4 / 4. sz. kép

(Vir: <https://historical.ha.com/itm/political/posters-and-broadsides-1896-present-/woman-s-suffrage-terrific-wwi-war-effort-placard/a/6199-36560.s>. Pridobljeno: 4. 12. 2019.)

(1 točka/pont)

20. V kriznih tridesetih letih 20. stoletja so diktature izpodrinile demokracijo v večini evropskih držav. Pri reševanju si pomagajte s sliko 11 v barvni prilogi.

A 20. század válságos harmincas éveiben a diktatúrák a legtöbb európai államban kiiktatták a demokráciát. A megoldáskeresésben segítsen a Színes melléklet 11. sz. képe.

- 20.1. Pojasnite, zakaj so avtoritarne in totalitarne diktature izpodrivale demokratične sisteme.

Magyarázza meg, az autoritárius és totalista diktatúrák miért iktatták ki a demokratikus rendszereket!

- 20.2. Navedite dve evropski državi, ki sta nastali oz. postali samostojni po prvi svetovni vojni in ohranili demokratično ureditev do druge svetovne vojne.

Nevezzen meg két európai államot, amelyek az első világháború után önállósodtak, és megtartották demokratikus rendszerüket a második világháborúig!

(2 točki/pont)

21. Fašistična oblast v Italiji in nacistična oblast v Nemčiji sta posegli na vsa družbena področja, tudi v razmerja med delavci in delodajalci.

A fasiszta hatalom Olaszországban és a náci hatalom Németországban minden társadalmi területet uralt, beleavatkozott a munkások és a munkáltatók viszonyába is.

V praksi je bil fašizem komajda prijazen do delavca. Tako Mussolini, nekdanji socialist, kakor Hitler sta oba drugače govorila delavcem, preden sta prišla na oblast, kakor potem, ko sta jo dosegla. /.../ V industrijskih razmerjih so bili fašisti jasno na strani gospodarjev. Neodvisne sindikate so potolkli v Italiji in Nemčiji, združenja delodajalcev pa so smela ostati.

(Vir: Mazower, M., 1998: Temna celina. Dvajseto stoletje v Evropi, str. 136–137. Mladinska knjiga. Ljubljana)

- 21.1. Kakšen je bil njun odnos do delavskih sindikatov?

Hogyan viszonyultak a munkásszakszervezetekhez?

- 21.2. Opišite sistem korporativizma v fašistični Italiji.

Mutassa be a fasiszta Olaszország korporativista rendszerét!

(2 točki/pont)

22. V drugi polovici tridesetih let je Sovjetsko zvezo zajel val stalinističnega nasilja, ki je pogubil več milijonov življenj. Najprej je zajel partijo in vojsko, zatem izobražence, kulake in druge »sumljive« družbene skupine, na koncu pa še tajno policijo.

A Szovjetuniót a harmincas évek második felében a sztálinista erőszak hulláma sújtotta, amely többmillió ember életét követelte. Először a pártot és a hadsereget érintette, majd az értelmiségieket, kulákokat és egyéb »gyanús« társadalmi csoportokat, a végén pedig még a titkosszolgálatot is.

- 22.1. Kako imenujemo obdobje stalinističnega nasilja v letih 1936–1938?

Hogyan nevezzük a sztálinista erőszak időszakát 1936 és 1938 között?

- 22.2. Kaj je Stalin želel s tem doseči?

Mit akart Sztálin ezzel elérni?

(2 točki/pont)

23. Totalitarne države so nadzirale vzgojo in izobraževanje mladine in s pomočjo politične propagande krepile kult vodje.

A totalitárius államok ellenőrzés alá vonták az ifjúság nevelését és oktatását, valamint a politikai propaganda által erősítették a vezető kultuszát.

- 23.1. Katera sredstva politične propagande so politični vodje izkoriščali za krepitev političnega vpliva?

A politikai propaganda mely eszközeivel erősítették a vezetők politikai befolyásukat?

- 23.2. Pojasnite namen organizacij, kot so bile Hitler Jugend v Nemčiji, Opera Nazionale Balilla v Italiji in Komsomol v Sovjetski zvezi.

Magyarázza meg, hogy az ilyen szervezetek – mint a Hitlerjugend Németországban, az Opera Nazionale Balilla Olaszországban és a Koszopol Szovjetunióban – célját!

Slika 5 / 5. sz. kép

(Vir: https://en.wikipedia.org/wiki/Komsomol#/media/File:Komsomol_poster_1933.jpg. Pridobljeno: 4. 12. 2019.)

(2 točki/pont)

24. Leta 1936 je v Španiji izbruhnila državljanska vojna. Država je bila razklana na dva tabora. Pri reševanju si pomagajte s sliko 12 v barvni prilogi.

1936-ban Spanyolországban polgárháború tört ki. Az ország két táborra oszlott. A megoldáskeresésben segítsen a Színes melléklet 12. sz. képe.

Nasprotno je imela vlada le malo profesionalnih čet, ki bi jih lahko štela za svoje. Sčasoma je usposobila in poslala na bojno polje redne sile, toda močno se je morala opreti na oborožene milice različnih levičarskih sindikatov – socialističnega PSOE, anarhističnega FAI, marksističnega antistalinističnega POUM, UGT in komunističnega CNT.

(Vir: Davies, N., 2013: Zgodovina Evrope, str. 921. Modrijan. Ljubljana)

- 24.1. Navedite tri politične skupine, ki so podpirale republikansko vlado.

Soroljon fel három politikai csoportot, amelyek támogatták a köztársasági kormányt!

- 24.2. Kateri dve manjšini v Španiji sta razglasili avtonomni republiki?

Melyik két kisebbség kiáltott ki autonóm köztársaságot Spanyolországban?

- 24.3. Pojasnite, kako so se na špansko državljansko vojno odzvale evropske velesile.

Magyarázza meg, hogyan reagáltak az európai nagyhatalmak a spanyol polgárháborúra!

(3 točke/pont)

25. Na črto pred navedenim dogodkom vpišite ustrezno letnico: 1922, 1929, 1933, 1936, 1937, 1938.

A leírt esemény elé írja a megfelelő évszámot: 1922, 1929, 1933, 1936, 1937, 1938.

_____ müncheni sporazum / *müncheni egyezmény*

_____ fašistični »pohod na Rim« / *fasiszta »menetelés Rómába«*

_____ F. D. Roosevelta razglasi program New Deal / *D. F. Roosevelta kikiáltja a New Deal programot*

_____ zlom borze na Wall Streetu / *a Wall Street-i tőzsde összeomlása*

_____ bombardiranje Guernice / *Guernica bombázása*

_____ zmaga Ljudske fronte na volitvah v Franciji / *a Népfront választási győzelme Franciaországban*

(3 točke/pont)

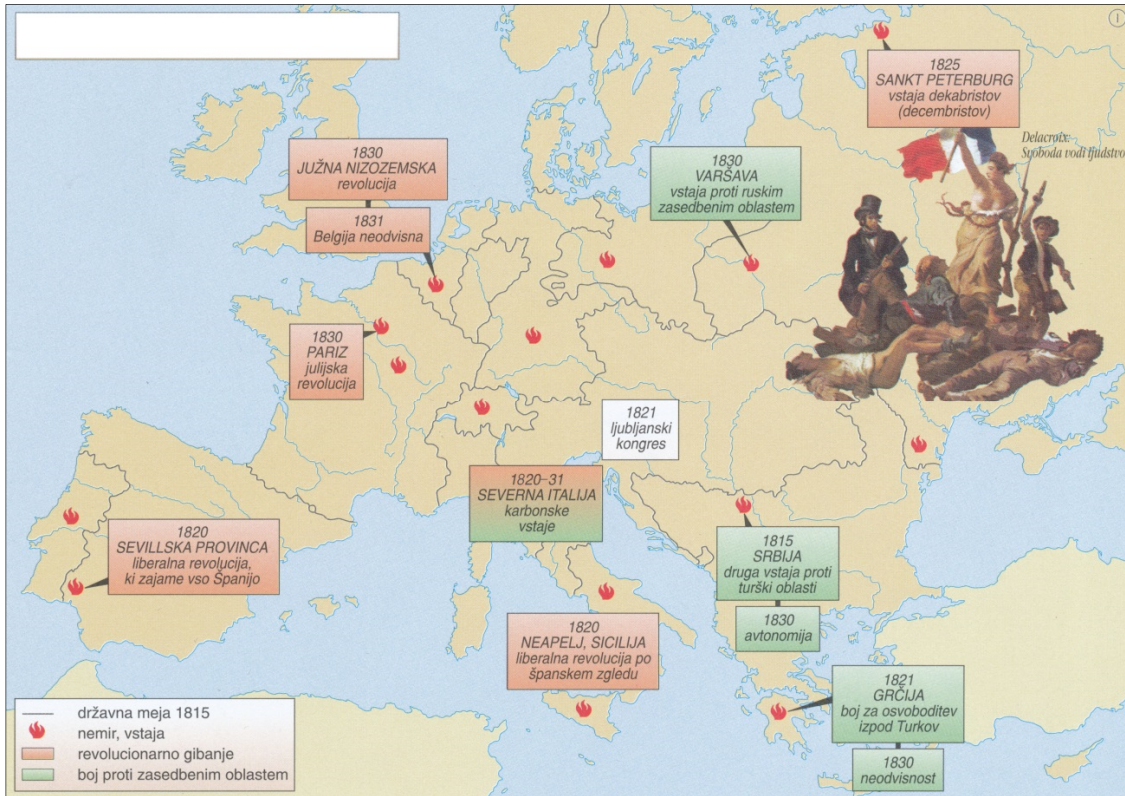
M 2 1 1 5 1 1 5 1 M 2 0

Prazna stran

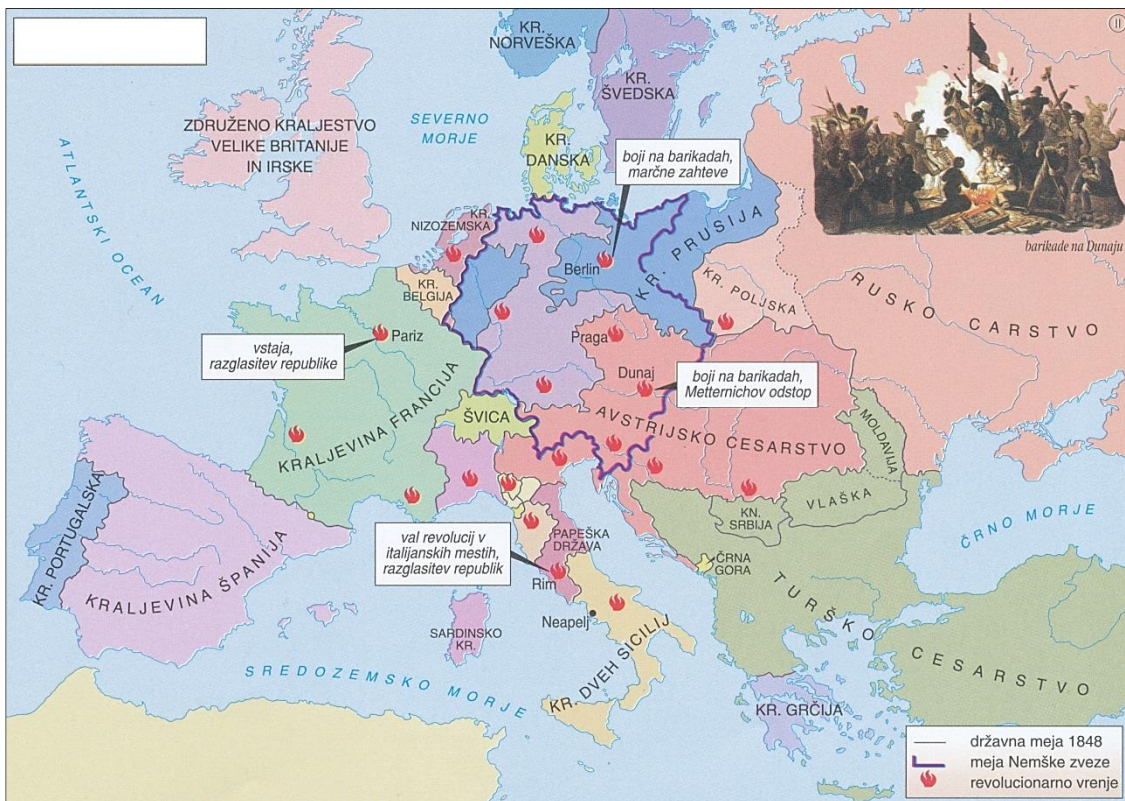
Üres oldal

Barvna priloga (k Izpitni poli 1) / Színes melléklet (az 1. feladatlaphoz)

Slika 6 / 6. sz. kép: Vstaje in revolucije v letih 1815–1847 (Prirejeno po: Mali zgodovinski atlas, str. 49. Modrijan. Ljubljana, 2013)

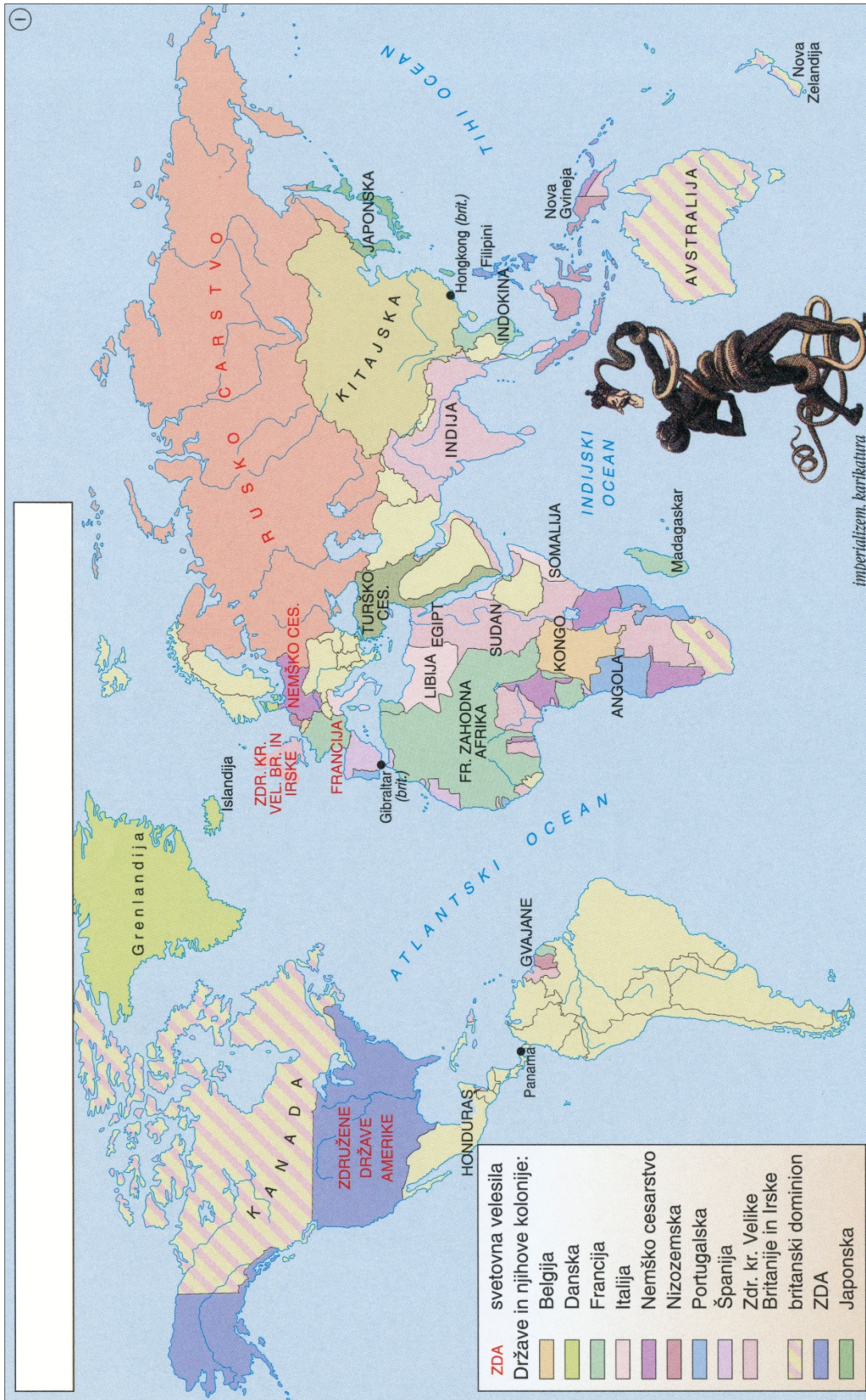

Slika 7 / 7. sz. kép: Pomlad narodov (Vir: Mali zgodovinski atlas, str. 49. Modrijan. Ljubljana, 2013)

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

M 2 1 1 5 1 1 5 1 M 2 2

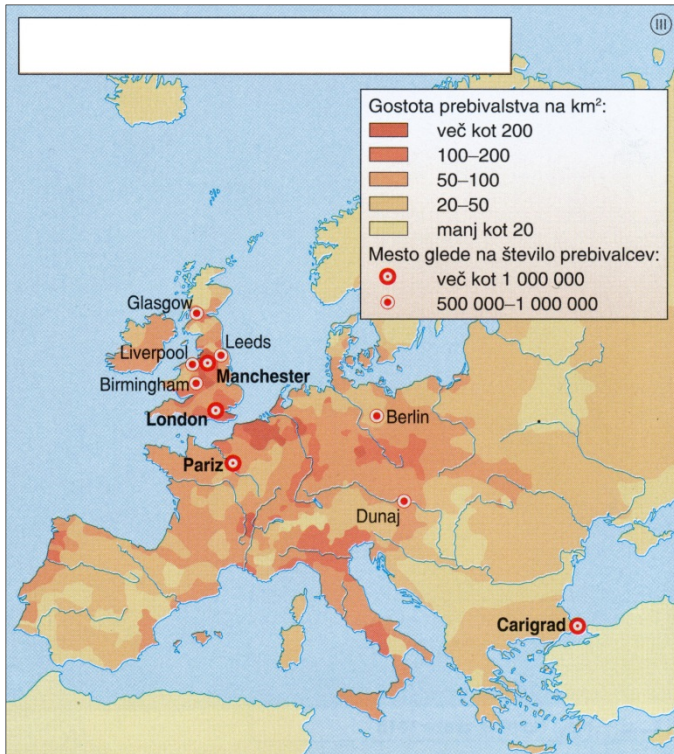
Slika 8 / 8. sz. kép: Svetovne velesile in kolonialni imperiji pred prvo svetovno vojno

(Vir: Mali zgodovinski atlas, str. 53. Modrijan. Ljubljana, 2013)

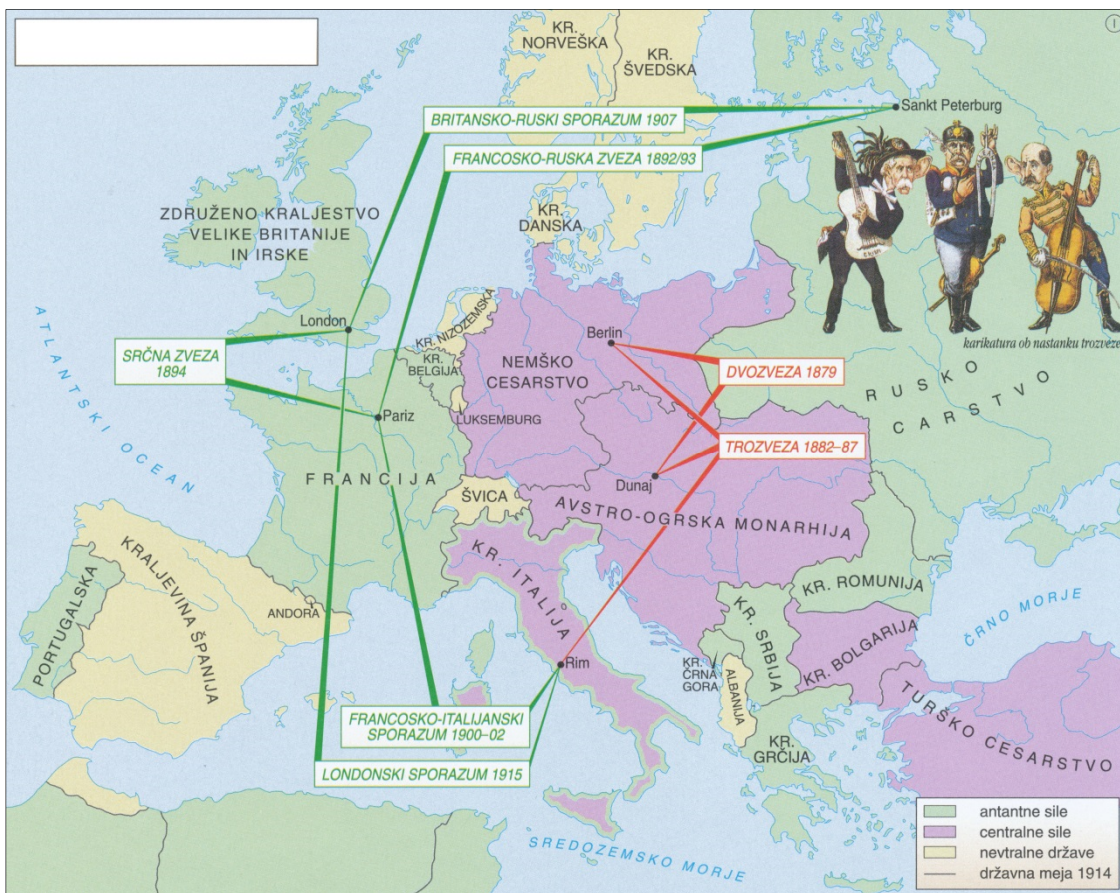
M 2 1 1 5 1 1 5 1 M 2 3

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

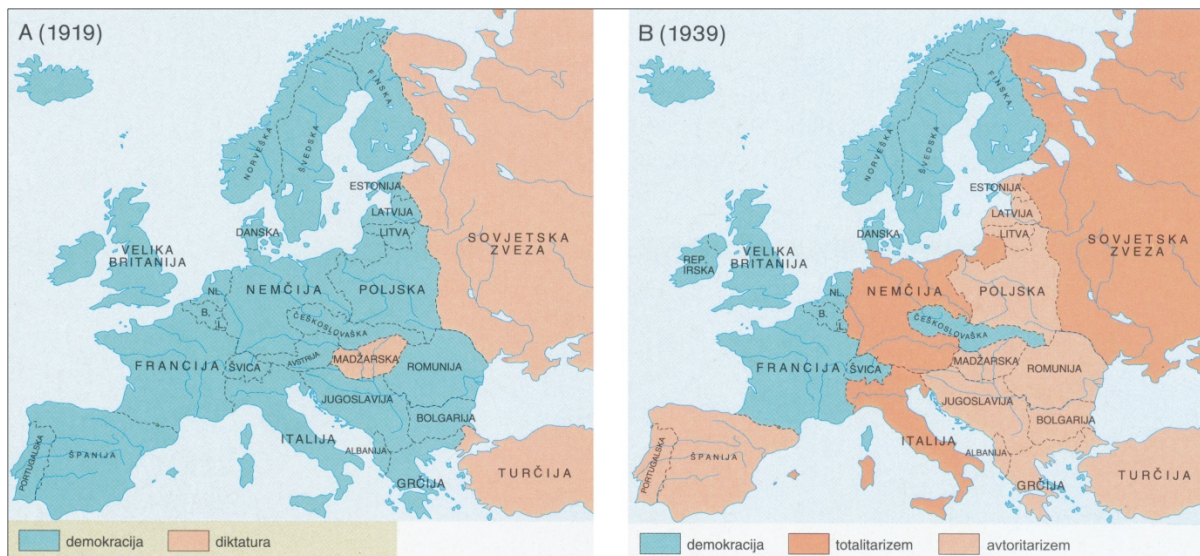
Slika 9 / 9. sz. kép: Evropsko prebivalstvo okoli leta 1850

(Vir: Mali zgodovinski atlas, str. 48. Modrijan. Ljubljana, 2013)

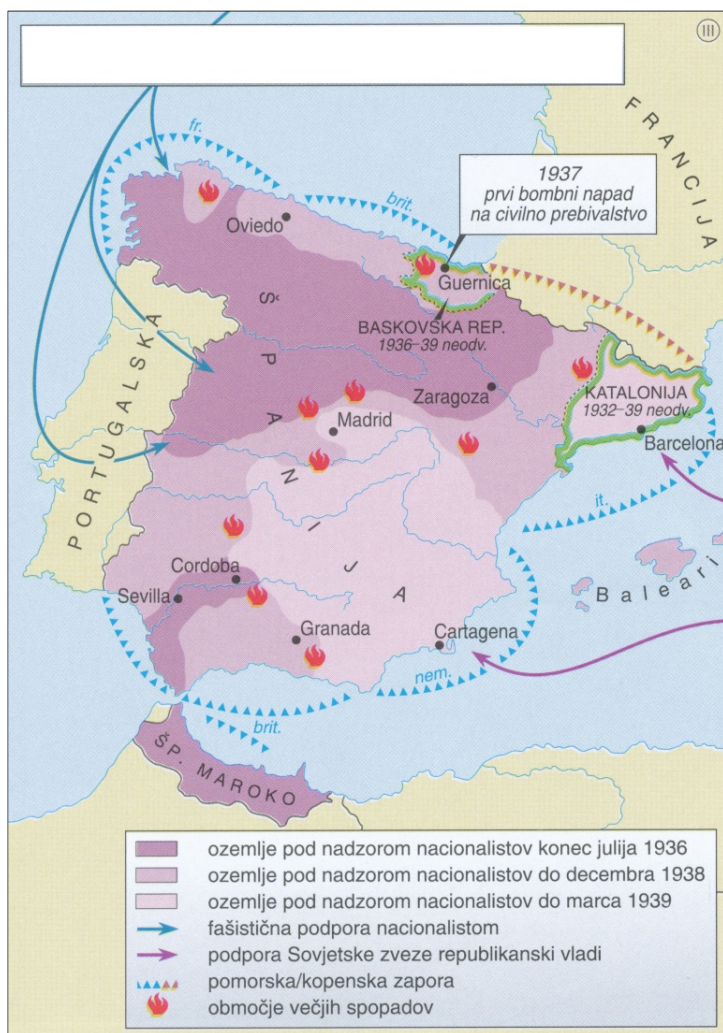
Slika 10 / 10. sz. kép: Antantne in centralne sile

(Vir: Mali zgodovinski atlas, str. 58. Modrijan. Ljubljana, 2013)

Slika 11 / 11. sz. kép: Politični sistemi v Evropi po prvi svetovni vojni (A) in tik pred drugo svetovno vojno (B)

(Vir: Gabrič, A., Režek, M., 2011: Zgodovina 4, str. 38. DZS. Ljubljana)

Slika 12 / 12. sz. kép: Španska državljanska vojna v letih 1936–1939

(Vir: Mali zgodovinski atlas, str. 69. Modrijan. Ljubljana, 2013)